
Турецька культура в Німеччині: розвиток, трансформації та літературна присутність Еміне Севгі Оздамар

Ірина Віталіївна Прушковська

Кафедра іноземних мов, НН інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ORCID 0000-0003-1949-0911

Анотація: У статті здійснено комплексний аналіз феномену турецької культури в Німеччині через призму літературної та театральної творчості Еміне Севгі Оздамар — письменниці, драматургині та культурної критикині турецького походження. Об'єктом дослідження є трансформація національного літературного канону в контексті постміграційного суспільства, що характеризується міжмовністю, культурною гібридністю та поліфонією як новими принципами художньої репрезентації. Особлива увага приділяється мовній стратегії Оздамар, що базується на стилістичних гібридах, синтаксичних переборах і навмисній «помилковості» як формі естетичного спротиву нормативним мовним нормам. Аналіз охоплює автобіографічні мотиви, міграційний досвід та критику асиміляційної політики, які втілюються у прозі й драматургії авторки, трансформуючи її творчість у простір деколоніальної рефлексії. Методологічно дослідження базується на міждисциплінарному підході, що інтегрує компаративне літературознавство, постколоніальні студії, феміністичну критику та соціолінгвістичний аналіз. Окремо розглядається рецепція Оздамар у німецькому культурному контексті — від маргіналізації до канонізації, зокрема в аспекті нагородження Премією імені Георга Бюхнера. Зокрема, дослідження підкреслює важливість Оздамар як ключового голосу, що розмиває межі національних і культурних ідентичностей, сприяючи формуванню нових моделей міжкультурного діалогу та творчої саморефлексії в контексті глобалізації. У результаті доведено, що творчість Еміне Севгі Оздамар становить не лише значущий художній феномен, а й інтелектуальний виклик традиційним уявленням про національну літературу, утверджуючи нову парадигму авторства як міжмовного, транскультурного й тілесного явища, що відповідає на глобальні виклики сучасної Європи.

Ключові слова: турецька література, Еміне С. Оздамар, міграційна література, міжмовна поетика, транснаціональна ідентичність, деконструкція канону.

1. Вступ

У другій половині ХХ століття світова культурна й соціальна динаміка зазнала суттєвих трансформацій унаслідок процесів інтенсивної глобалізації, міграції та формування транскультурних спільнот. Відтак, традиційні уявлення про національну ідентичність, мовні практики та культурні канони зазнають радикального перегляду, породжуючи нові феномени, які зосереджують увагу сучасних гуманітарних наук на міждисциплінарному аналізі культурної гібридності, постнаціональності та мультикультуралізму. У цьому контексті література та мистецтво виступають як ключові простори, де відображаються, осмислюються та критикуються нові форми соціальної ідентичності й міжкультурної взаємодії. Особливо актуальним є дослідження творчості авторів, що належать до міграційних та діаспорних спільнот, адже їхній художній доробок репрезентує складний процес конструювання суб'єктності в умовах культурного пограниччя.

2. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є турецька література в Німеччині як міжкультурне та транслокальне явище. Предметом дослідження виступає літературна та театральна творчість

Еміне Севгі Оздамар у контексті постміграційного письма, міжмовної поетики та культурної деконструкції канону.

3. Мета та задачі дослідження

Метою дослідження є аналіз художньої стратегії Еміне Севгі Оздамар як письменниці, яка функціонує в багатомовному просторі сучасної німецькомовної культури, а також виявлення специфіки її мовної, жанрової та культурної інтервенції у західноєвропейський літературний дискурс. Задачі дослідження:

Проаналізувати літературну та театральну творчість Еміне Севгі Оздамар як репрезентативний приклад турецької культурної присутності у німецькомовному просторі.

Дослідити мовну стратегію авторки, зокрема використання міжмовності, стилістичних гібридів, синтаксичних зрушень та навмисної «помилковості» як естетичних засобів спротиву нормативним мовним канонам.

З'ясувати роль Еміне Севгі Оздамар у процесі деконструкції німецького літературного канону та формуванні нової парадигми авторства — міжмовного, транскультурного й тілесного.

4. Аналіз літератури

У науковій літературі турецька література в Німеччині досліджується як автономний і цілісний феномен, що перетинає межі національного канону. Значну увагу до цієї теми приділяють німецькі й міжнародні дослідники, серед яких – Деніз Гьоктюрк, Ріта Вілсон, Аніл Бгатті, Марк Редкер і Клаус Й. Баде, які аналізують літературну транснаціональність, гетерогенність канону та феномен поліфонії в німецькомовному просторі [6; 14]. Гьоктюрк, зокрема, розглядає процес інституціоналізації «літератури міграції» через призму постколоніального і кінематографічного аналізу [6]. Серед українських дослідників цієї теми торкаємося вперше.

Творчість Еміне Севгі Оздамар стала об'єктом уваги низки науковців, які аналізують її письмову практику в межах міграційної, феміністичної та багатомовної естетики. Серед них – Леслі А. Адельсон, яка у монографії «*The Turkish Turn in Contemporary German Literature*» трактує її твори як приклад «переписування модерності» через досвід культурного розриву [1]. Ясемін Ілдиз у дослідженні «*Beyond the Mother Tongue*» вводить поняття «постмонолінгвального стану», де Е.С. Оздамар постає як приклад автора, що свідомо руйнує граматичну та ідеологічну одномовність [15]. До дослідниць, які приділяють увагу питанням гендеру та тілесності у творчості Е. Оздамар, належать Азаде Сейхан [12], Том Чірман [3] та Гізела Фебель [5].

5. Методи досліджень

У роботі застосовано міждисциплінарний підхід, який поєднує методи компаративного літературознавства, нарративного аналізу, критики постмонолінгвальності, а також дискурс-аналізу міграційної та феміністичної літератури. Акцент зроблено на лінгвостилістичному аналізі прозових і драматичних текстів Оздамар.

6. Результати досліджень

Із другої половини ХХ століття Німеччина почала перетворюватися з етнічно відносно гомогенного суспільства на багатокультурний простір, що активно формувався під впливом зовнішньої міграції. Особливо помітним і визначальним чинником у цьому процесі стало укладання в 1961 році міждержавної угоди між Федеративною Республікою Німеччина та Турецькою Республікою щодо тимчасового працевлаштування турецьких трудових мігрантів

– так званих «гастарбайтерів». Попри початкову тимчасову природу їхнього перебування, турецька присутність у Німеччині набула стабільного, постійного характеру, призвівши до появи другої й третьої генерацій німців турецького походження.

Унаслідок цього формування турецької діаспори, чисельність якої на сьогодні становить понад три мільйони осіб, зумовило глибокі трансформації в соціальному прощарку німецького суспільства. Поряд із питаннями економічної інтеграції та правового статусу, дедалі більшої уваги набувають аспекти культурного впливу й співіснування. Турецька культура, яка початково сприймалася як чужорідна або маргіналізована, з часом набула ознак ендегенності в межах урбаністичного, академічного та мистецького простору ФРН. Це виявляється не лише у популяризації турецької гастрономії, музики чи кіно, а й у зростанні ролі турецькомовних та міжкультурних митців у німецькій літературній і театральній системі.

Особливу роль у цьому контексті відіграє літературна творчість письменників та драматургів турецького походження, які не лише тематизують досвід міграції та культурної гібридності, а й водночас здійснюють мовне, ідентифікаційне й естетичне переосмислення поняття «німецькості» [2]. Постмонаціональні тенденції, які набули особливого розвитку після 1990-х років, актуалізували питання множинної ідентичності, транснаціонального суб'єкта й поліфонії мов у сучасній німецькомовній літературі [11].

На цьому тлі фігура Еміне Севгі Оздамар – акторки, письменниці та драматургині – вирізняється особливою потужністю. Її художній доробок, що поєднує автобіографічне письмо, сценічну візуальність та глибоку мовну рефлексію, ставить під сумнів усталені межі між національною та культурною приналежністю. Е.С. Оздамар не лише інсценує перетин культур, а й створює нову естетику міжмовності як простору творчого опору та самоідентифікації. Вивчення її творчості є ключовим для розуміння того, як турецька культура в Німеччині не лише інтегрується, а й активно трансформує німецьке середовище.

Художній світ Еміне Севгі Оздамар формується в межах міжкультурного досвіду, який стає не лише фоновим чинником, а й структурним принципом її письма. Авторка, що походить із Туреччини та з другої половини ХХ століття інтегрується в німецькомовний соціокультурний простір, актуалізує у своїй творчості тему мовної та культурної розщепленості. Її позиція як «митця між мовами» (*eine Künstlerin zwischen den Sprachen*) є визначальною не лише у змістовому, а й у поетологічному аспекті.

У прозових творах Е.С. Оздамар, зокрема в романах «*Das Leben ist eine Karawanserei*» («Життя – це караван-сарай...») [9] та «*Die Brücke vom Goldenen Horn*» («Міст через Золотий Ріг») [10], автофікційна оптика дозволяє відтворити не лише травматичний досвід міграції, але й процеси формування ідентичності в умовах культурного пограниччя. Персонажі її текстів – це не просто жінки-емігрантки, а суб'єкти, що перебувають у постійному пошуку власного голосу між двома (або більше) культурно-мовними системами. Е.С. Оздамар трансформує автобіографічний досвід у матеріал для глибокого естетичного аналізу феномену інтеркультурності.

Одним із характерних прийомів її письма є навмисне впровадження мовних збоїв, лексичних інтерференцій, стилістичних гібридів. Зокрема, у її прозі простежується тенденція до «деконструкції» нормативної німецької мови – авторка інтегрує турецьку синтаксичну структуру, використовує лексеми, характерні для розмовної мови мігрантів, і тим самим піддає канонічну одномовність літератури. Така поетика «мовної дестабілізації» стає способом художнього спротиву, а також засобом виявлення нової ідентичності – не національної, а транснаціональної, не однорідної, а множинної.

У драматургічному доробку Оздамар (зокрема у співпраці з німецькими театрами, такими як *Volksbühne* у Берліні) сценічна мова так само виконує роль трансгресивного інструменту. Її п'єси – це не просто зображення міграційного досвіду, а концептуальні дослідження культурної пам'яті, гендерної тілесності та механізмів соціальної ексклюзії [13]. Простір її театру умовний, символічний, часто фрагментований – як і наративна структура її прозових

текстів. Усе це разом уможливило критику системи «культурного контролю» через сценічний жест і мовний експеримент.

Творчість Еміне Севгі Оздамар посідає особливе місце в сучасному європейському літературному процесі, оскільки перетинає одразу кілька наукових полів: постколоніальні студії, гендерну теорію, соціолінгвістику, міграційну та транснаціональну літературу. Її тексти функціонують як міждисциплінарні платформи, на яких відбувається деконструкція культурних і мовних ієрархій. Еміне Оздамар оперує не лише категоріями національної ідентичності, а й концептами «неприналежності», гібридності та транслокальності – тими, що є центральними в сучасних гуманітарних студіях.

Письменниця пише німецькою мовою, хоча німецька не є її рідною. Вона засвоїла її вже в дорослому віці, що стає не недоліком, а особливою поетикою. Її письмо відзначається мовною багатшаровістю – турецька й німецька лексика, синтаксичні структури, ритміка й інтонації взаємодіють у її текстах не як перекладені або дубльовані, а як автономні, діалогічні голоси. У деяких есеях Е.С. Оздамар також використовує французьку лексику, виявляючи себе як авторку, що існує в умовах багатомовної європейської культурної поліфонії.

У текстах Оздамар – як у прозі, так і в драматургії – сцена і мова функціонують як простори мовної гри, в яких зустрічаються колоніальна пам'ять, феміністична тілесність і міграційна травма. Мовна стратегія Оздамар – це акт естетичного спротиву нормативності. У романі «Die Brücke vom Goldenen Horn» (Міст через Золотий Ріг, 1998) [10], вона навмисне використовує граматично «неправильну» або нестандартну німецьку, стилізуючи оповідь під голос іноземки, чия лінгвістична недосконалість перетворюється на творчу свободу. Один із найяскравіших прикладів – репліка: «Wenn ich den Dativ höre, kriege ich Bauchschmerzen» – «Коли я чую давальний відмінок, у мене болить живіт» [10, с. 35]. Тут граматична конструкція набуває тілесного виміру – граматика буквально втілюється як тиск на тіло, що символізує насильство асиміляції.

Інші приклади з її творів є не менш симптоматичними: «Ich habe mit den Menschen im Bus gesprochen, aber mein Deutsch war noch im Koffer.» [10]. «Я говорила з людьми в автобусі, але моя німецька ще була у валізі». Мова тут постає як ще не освоєна річ, що перебуває в стані очікування. Суб'єкт ще не привласнив засіб вираження, мова – як втрачене знаряддя. «Die Wörter liefen schneller als ich» [10]. «Слова бігли швидше, ніж я». Слова постають як автономні об'єкти, що втікають від суб'єкта. Оздамар демонструє відчуження у процесі мовлення: ідеї не встигають за формою, думка розпадається. «Ich sprach ein Deutsch, das noch auf dem Markt geboren wurde» [10]. «Я говорила німецькою, яка ще народжувалася на базарі». Побутова мова як альтернативна норма. Вона живиться живою комунікацією, а не школою чи академією. Оздамар підкреслює «нечистоту» своєї мови як силу. «Ich kann nicht denken in einer Sprache, die nicht weint» [10]. «Я не можу думати мовою, яка не плаче». Авторка прагне емоційної, чуттєвої мови. Це критика раціоналізованої, абстрактної мови, яка позбавлена емпатії. «Meine Zunge war auf dem Heimweg, aber mein Kopf war noch im Exil» [10]. «Мій язик уже повертався додому, але моя голова ще була в еміграції». Це образ міжмовної та ментальної роздвоєності: навіть якщо мова адаптована, внутрішній світ ще в культурному вигнанні.

Усі ці образи демонструють, що Оздамар трансформує лінгвістичну вразливість у поетичний ресурс. Її мовна помилка – це не помилка, а стратегія: естетичний виклик мононаціональним і монолінгвальним наративам. У цьому контексті письменниця конструює сцену й текст як простори перетину колоніальної пам'яті, феміністичного досвіду й мовної гри. Такий підхід дозволяє їй не лише репрезентувати міграційний досвід, а й трансформувати саму парадигму європейського письма, створюючи новий тип авторства – міжмовного, тілесного, спротивного, що Оздамар трансформує лінгвістичну вразливість у поетичний ресурс [7].

У романі «Die Brücke vom Goldenen Horn» Оздамар описує життя молодой турецької жінки, яка приїздить до Німеччини як працівниця на фабриці, але водночас стає глядачкою і учасницею театрального середовища. Вона говорить не «німецькою», а «своєю німецькою», з

лексичними переборами, з вкрапленнями турецьких висловів, з образами, що не мають прямого відповідника в чужій мові. Авторка свідомо залишає окремі турецькі слова неперекладеними – як свідчення спротиву асиміляції й вимоги визнання іншості.

У своїх літературних і публіцистичних виступах Оздамар також виступає як культурна критикиня, що коментує суспільно-політичні процеси, зокрема: стан інтеграційної політики в Німеччині, соціальну вразливість біженців, особливості існування жінки в ісламському та європейському контекстах. Її есеї друкуються в таких авторитетних виданнях, як *Die Zeit*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Der Spiegel*, де її позиція репрезентує не лише індивідуальний голос, а досвід цілого покоління міжкультурних інтелектуалів.

Л. Адельсон та Я. Їлдиз розглядають літературну стратегію Е. С. Оздамар як радикальний перегляд засад традиційного «європейського канону». Такий канон, за означенням, передбачає наявність єдиної, мовно та ідеологічно уніфікованої літературної парадигми, яка виключає або маргіналізує досвід неєвропейських чи міжкультурних авторів. У цьому контексті письменниці з міграційним досвідом часто трактуються як «іншомовні» в переносному й буквальному значенні – навіть тоді, коли вони пишуть державною мовою.

У своїй праці «*The Turkish Turn in Contemporary German Literature*» (2005) [1] Леслі Адельсон стверджує, що тексти авторів/авторок турецького походження в німецькій літературі не можна розглядати як маргінальні чи транзиторні явища. Навпаки, вони формують нову структуру німецькомовної літератури, яка вже не є «німецькою» в етнонаціональному сенсі, а набуває ознак поліфонічної, транскультурної та постнаціональної. Твори Оздамар, на її думку, демонструють «перекодовану модерність», у якій інтеркультурна пам'ять і міграційний досвід перетворюються на повноцінні наративні механізми. Її письмо стає місцем зустрічі фрагментованих історій, травм та надій, які не вкладаються у лінійну модерністську логіку.

Цю тезу доповнює Ясемін Їлдиз у дослідженні «*Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition*» (2012) [15], де вона вводить поняття «постмонолінгвального стану» (*postmonolingual condition*). За Їлдиз, монолінгвізм у європейській культурі функціонує як неявна ідеологія, що передбачає пріоритетність рідної мови як єдиного автентичного засобу вираження. У цьому контексті Оздамар, яка обрала німецьку як мову свого письма – попри її «неприродність» для неї – створює «письмо проти мовного порядку»: вона виводить на поверхню моменти неперекладності, акцентує мовні помилки, розриває ритміку фрази. У її прозі мовна нестабільність стає джерелом естетичної сили, а не граматичного дефіциту.

Загалом сприйняття творчості Еміне Севгі Оздамар у Німеччині відзначається складністю та динамічністю. Спочатку її тексти часто асоціювалися з тематикою «літератури міграції», що маргіналізувало їх у літературному полі. Проте вже у 1990-х роках критики почали розглядати її доробок як ключовий для розуміння трансформації німецькомовної літератури в напрямі багатомовності та постнаціональності. Оздамар не лише тематизує досвід культурного роздвоєння, а й формує нову мовну естетику, що активно обговорюється в академічних колах, особливо в німецьких університетах (Берлін, Франкфурт-на-Майні, Геттінген) [4].

Її драматургія отримала визнання на сценах провідних театрів, зокрема *Volksbühne*, *Schaubühne*, *Schauspielhaus Köln*, де її п'єси ставилися в інтерпретаціях німецьких режисерів. Особливу увагу привернув її театральний експеримент із поєднанням німецької сценічної традиції та елементів турецького фольклору, що викликало жваві дебати в театрознавчих колах.

У 2022 році Оздамар стала лауреаткою престижної Премії імені Георга Бюхнера (*Georg-Büchner-Preis*) – найвищої літературної нагороди Німеччини. У *laudatio*, виголошеному Норвегом Шульцем, підкреслюється її «сміливе письмо, яке прориває мовні кордони і відкриває нову поетику міжмовності» [8]. Це визнання не лише ознаменувало канонізацію її творчості, а й засвідчило зміну парадигми сприйняття літератури «інших» у німецькому культурному полі.

Крім того, у численних рецензіях у виданнях *Die Zeit*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Süddeutsche Zeitung* критики наголошують на «естетиці переходу», «сценічному мисленні» та «мовній алхімії» Оздамар. Її тексти вивчаються у шкільних і університетських програмах, особливо в контексті тем міграції, багатомовності та феміністичної критики.

В таблиці 1 наведено основні результати дослідження творчості Еміне Севгі Оздамар, а на малюнку 1 зображено схему взаємозв'язку результатів дослідження.

Таблиця 1. Основні результати дослідження творчості Еміне Севгі Оздамар

№	Напрямок аналізу	Виявлені результати	Практичне значення
1	Літературна парадигма	Визначено нову парадигму авторства: міжмовна, транскультурна, тілесна	Можливість переосмислення категорії «національна література» в контексті міграційної творчості
2	Лінгвостилістичний аналіз	Виявлено стратегії мовної дестабілізації: синтаксичні збої, гібридні конструкції, навмисна «помилковість»	Розширення поняття міжмовної поетики як естетичної категорії в сучасному літературознавстві
3	Автобіографічна стратегія	Автобіографія як форма деколоніального письма; міграція представлена як фігура розщепленої суб'єктності	Поглиблення розуміння автобіографізму як інструменту художнього опору культурній гомогенізації
4	Рецепція в культурному полі	Творчість пройшла шлях від маргіналізації до канонізації (премія Георга Бюхнера, 2022)	Ілюстрація трансформації літературного канону у напрямі поліфонічної, постнаціональної естетики

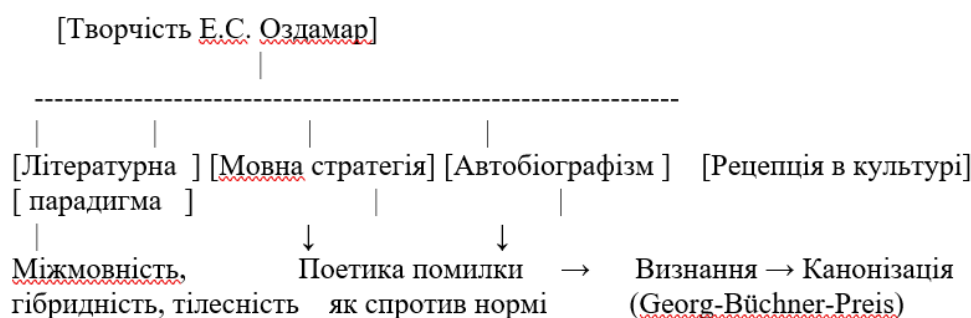

Схема 2. Динаміка рецепції Оздамар у німецькому культурному дискурсі (1990–2022)

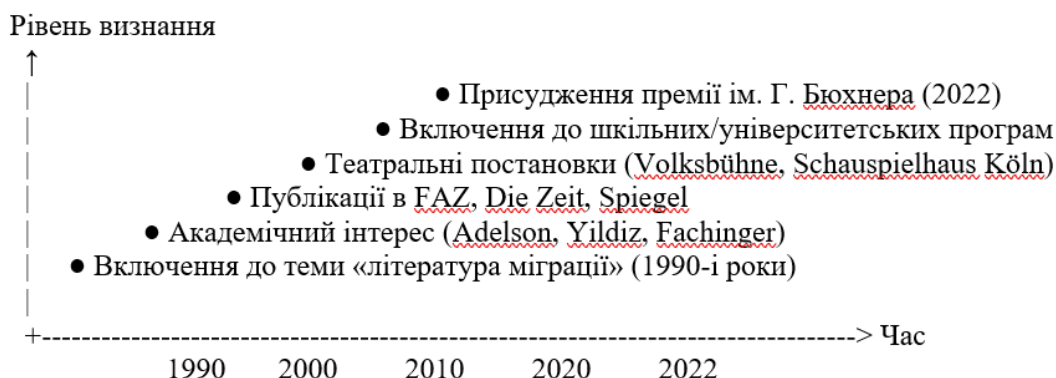

Рис 1. Схематичне зображення результатів дослідження.

7. Перспективи подальшого розвитку досліджень.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на компаративний аналіз творчості Оздамар із іншими мігрантськими авторами німецькомовного простору (Зафером Шеноджаком, Ферідунуом Заїмоглу, Навід Кермані), на вивчення рецепції її текстів у театральному дискурсі, а також на глибше дослідження трансляторних і лінгвокультурних аспектів її письма у світлі сучасних постколоніальних студій та культурної пам'яті.

8. Висновки

Творчість Еміне Севгі Оздамар становить унікальне явище в контексті сучасної німецькомовної літератури та ширше – у європейському культурному просторі. Її доробок репрезентує парадигмальний зсув у бік поліфонії, транснаціональності та міжмовної гібридності. Оздамар, свідомо обираючи письмо «нерідною» мовою (німецькою) актуалізує багатомовність як естетичну стратегію, а не лише як наслідок біографічного досвіду міграції.

Її тексти функціонують як простори перетину культур, в яких поетика помилки, стилістичний зсув і лексична гібридність набувають статусу семіотичного протесту проти нормативності. Оздамар демонструє, що література міграції – це не лише жанровий або тематичний вибір, а радикальний художній жест, спрямований на переосмислення концептів мови, належності, ідентичності. Її образ автора, що «живе між мовами», втілює новий тип європейського митця – транснаціонального, міжмовного, критично свідомого.

Водночас Оздамар не просто інтерпретує досвід міграції – вона створює інноваційні моделі мовної та культурної експресії, що розширюють горизонти рецепції в межах академії, театру, критики. Її художня стратегія заснована на деконструкції монолінгвального дискурсу та інтеграції альтернативних наративів, які виникають унаслідок взаємодії з колоніальною пам'яттю, феміністичними уявленнями про тіло та постнаціональними формами соціальності.

Отже, доробок Еміне Севгі Оздамар є не лише літературним внеском до німецькомовної культури, а й епістемологічним викликом, що ставить питання про межі канону, умови включення до нього та нові способи говорити про досвід іншості. Вона підтверджує, що у XXI столітті поняття «німецька література» не може бути осмислене поза контекстом мовної, культурної та ідентифікаційної множинності, яку втілюють автори міграційного походження.

Список літератури:

- 1) Adelson, L. A. (2005). *The Turkish Turn in Contemporary German Literature: Toward a New Critical Grammar of Migration*. New York: Palgrave Macmillan.
- 2) Berman, R. (1998). *Enlightenment or Empire: Colonial Discourse in German Culture*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- 3) Cheesman, T. (2007). *Novels of Turkish German Settlement: Cosmopolite Fictions*. Rochester, NY: Camden House.
- 4) Fachinger, P. (2007). Transcultural Memory and Gendered History in Emine Sevgi Özdamar's Prose. In: *Women in German Yearbook: Feminist Studies in German Literature & Culture*, 23, 171–190.
- 5) Febel, G. (2013). Sprachgrenzen – Körpergrenzen: Sprache und Geschlecht bei Emine Sevgi Özdamar. In: *Zeitschrift für interkulturelle Germanistik*, 4(1), 47–62.
- 6) Göktürk, D. (2002). Turkish Delight – German Fright: Migrant Identities in Transnational Cinema. In T. Hake & J. Richers (Eds.), *The German Cinema Book* (pp. 248–256). London: BFI Publishing.
- 7) Kerslake, C. (2011). Language and Identity in Turkish-German Literature. *Middle Eastern Literatures*, 14(1), 35–52. <https://doi.org/10.1080/1475262X.2011.583520>

- 8) Laudatio für Emine Sevgi Özdamar. (2022). Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung. Retrieved from: <https://www.deutscheakademie.de/preise/georg-buechner-preis/emine-sevgi-oezdamar>
- 9) Özdamar, E. S. (1992). *Das Leben ist eine Karawanserei, hat zwei Türen, aus einer kam ich rein, aus der anderen ging ich raus*. Köln: Kiepenheuer & Witsch.
- 10) Özdamar, E. S. (1998). *Die Brücke vom Goldenen Horn*. Köln: Kiepenheuer & Witsch.
- 11) Şenocak, Z. (2008). Vom Land der Türken zur türkischen Präsenz in Deutschland. In *Atlas der Globalisierung. Le Monde diplomatique*. Retrieved from: <https://monde-diplomatique.de/artikel/!810576>
- 12) Seyhan, A. (2001). *Writing Outside the Nation*. Princeton: Princeton University Press.
- 13) Terkessidis, M. (2010). *Kulturkampf: Das Ende der Multikulti-Gesellschaft*. Hamburg: Hoffmann und Campe.
- 14) Wilson, R. (2004). *Writing and Identity: The Discursive Construction of the Self*. Amsterdam: Rodopi.
- 15) Yildiz, Y. (2012). *Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition*. New York: Fordham University Press.

Turkish culture in Germany: development, transformations and literary presence of Emine Sevgi Ozdamar

Iryna Vitaliivna Prushkovska

Department of Foreign Languages, National Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the phenomenon of Turkish culture in Germany through the prism of the literary and theatrical works of Emine Sevgi Ozdamar, a writer, playwright and cultural critic of Turkish origin. The object of the study is the transformation of the national literary canon in the context of a post-migration society characterised by interlingualism, cultural hybridity and polyphony as new principles of artistic representation. Particular attention is paid to Ozdamar's linguistic strategy, which is based on stylistic hybrids, syntactic disruptions and deliberate 'erroneousness' as a form of aesthetic resistance to normative linguistic norms. The analysis covers autobiographical motifs, migration experience, and criticism of assimilation policies, which are embodied in the author's prose and drama, transforming her work into a space for decolonial reflection. Methodologically, the study is based on an interdisciplinary approach that integrates comparative literary studies, postcolonial studies, feminist criticism, and sociolinguistic analysis. The reception of Ozdamar in the German cultural context is considered separately — from marginalisation to canonisation, particularly in the context of her awarding the Georg Büchner Prize. In particular, the study emphasises Ozdamar's importance as a key voice that blurs the boundaries of national and cultural identities, contributing to the formation of new models of intercultural dialogue and creative self-reflection in the context of globalisation. As a result, it has been proven that Emine Sevgi Ozdamar's work is not only a significant artistic phenomenon, but also an intellectual challenge to traditional notions of national literature, establishing a new paradigm of authorship as an interlingual, transcultural and corporeal phenomenon that responds to the global challenges of contemporary Europe.

Keywords: Turkish literature, Emine S. Ozdamar, migration literature, interlingual poetics, transnational identity, deconstruction of the canon.
